

STAȚIA 5. ARBORII MORȚI ȘI NEVERTEBRATELE

Dragii mei, eu încă sunt alături de voi!

Lângă potecă observați un bătrân arbore putregăios, parțial ros de vreme și timp. Acum să vă spun câteva lucruri despre acest așa numit "*arbore mort*" sau "*lemn mort*".

Lemnul mort include următoarele categorii: arbori morți pe picior sau la sol, arbori de sacrificiu, insulele de îmbătrânire, zonele tampon de protecție a apelor, arbori scorburoși/cuiburi, arbori deosebiți (cu vârste sau dimensiuni impresionante - arbori seculari).

O parte din lemnul mort (doborât sau pe picior) trebuie să rămână pe loc pentru a asigura continuitatea în timp și spațiu a tuturor elementelor lanțului trofic și astfel pentru a participa la conservarea biodiversității, respectiv la menținerea unor ecosisteme forestiere sănătoase, stabile. Managementul sustenabil al pădurilor, considerat o balanță între economie, ecologie și sociologie, implică o reflexie prudentă asupra folosirii lemnului ca sursă de energie și asupra conservării diferitelor forme de lemn mort în cantități suficiente pentru conservarea biodiversității.

Lemnul mort aflat în diferite stadii de descompunere reprezintă medii de viață pentru o serie de specii: habitate de reproducere (ex: zone de cuibărire, culcușuri, bârloage), habitate de hibernare (oferind izolație termică pe timp de iarnă), zone de refugiu (ex: amfibieni, pe timp secetos), habitate de adăpost, hrănire și vânătoare. Ei sunt arborii valoroși din punct de vedere al biodiversității: cu crăpături, scorburoși, prezența cuiburilor, surse de hrană pentru păsări etc. Insectele se află pretutindeni și uneori pot fi deranjante, dar, în realitate dispariția acestora poate provoca un dezechilibru ecologic care poate conduce la dispariția plantelor și a animalelor. Impactul acestui dezechilibru ecologic ar putea chiar afecta supraviețuirea oamenilor.

În continuare, vă prezint **câteva nevertebrate** ce își au casa în pădurea Zăval și pentru care lemnul mort este indispensabil traiului.

Croiturul mare al stejarului (*Cerambyx cerdo*)

Specie rar întâlnită cu o stare de conservare nefavorabilă inadecvată, ce se dezvoltă în pădurea de stejar și gorun din Zăval, habitatul protejat 91F0 - Păduri mixte de luncă de *Quercus robur*, *Ulmus laevis* și *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* sau *Fraxinus angustifolia* din lungul marilor râuri - *Ulmenion minoris*.

Este interzisă capturarea, uciderea sau vătămarea acestei specii protejate!!!!!!!!!! Este considerată de specialiști „rară și amenințată cu dispariția” și este protejată prin Directiva

Habitat și prin Ordonanța de urgență nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.

Denumirea de "croitorul mare al stejarului" este legată de faptul că este unul din cele mai mari coleoptere europene. Lungimea corpului adulților este cuprinsă între 23-55 cm. Culoarea este neagră lucioasă cu extremitatea elitrelor brună roșiatică. Elitrele (antenele) au sculptură rugoasă anterior care devine fină înspre partea posterioară. Antenele, mai lungi decât corpul insectei, sunt impresionante: antenele masculului depășesc cu 3-4 articole extremitatea corpului iar cele ale femelei ajung cel mult până la extremitatea corpului.

Se hrănesc cu seva copacilor infiltrată prin fisurile din scoarță.

Adulții apar din mai până în august, de obicei sunt activi noaptea. Ziua, adulții se ascund în coroanele arborilor, între frunze, scorburi etc. Preferă arborii pe picior din zone relativ însorite, dar poate ocupa și lemnul căzut pe sol.

Foto 8 : croitorul mare al stejarului

Rădașca (*Lucanus cervus*)

Pădurea din Zăval este casă pentru cea mai cunoscută insectă din România: *Lucanus cervus* sau așa cum este cunoscută în folclorul românesc - rădașca, boul-lui-Dumnezeu, bourel, cerb, buhai, cerbar sau taur. Aici au fost identificate exemplare din această specie de gandac - cel mai mare și remarcabil coleopter din țara noastră, care are o stare de conservare nefavorabilă inadecvată. De remarcat este dimorfismul sexual, mandibulele hipertrofiate ale masculului pot fi

mișcate ca un clește, depășind o treime din lungimea corpului (35-75 mm), iar femela are mandibulele scurte, deci nu are „coarne” și măsoară 35-40 mm.

Rădașca preferă pădurile cu lemn mort și pădurile bătrâne de cvercete cu arbori izolați. În prezent, tăierile arboretului bătrân, replantările cu alte specii decât cvercete sau colecționarii de insecte sunt doar câteva din amenințările speciei.

Despre rădașcă mai trebuie să știți că adulții zboară mai ales seara, de la sfârșitul lunii mai, până la începutul lui august. Depune ponta în stejarii bătrâni, dar și alte cvercete cu lemn putred care-i servește larvei ca hrană.

Dezvoltarea larvară durează 4-6 ani, timp în care se dezvoltă în arborii morți, iar cea pupală aprox. 3 luni. Adulții se hrănesc cu sucurile dulci de pe copaci și trăiesc doar o vară. Gradul de dispersie a indivizilor este de până la 1 km pentru femele până la 3 km pentru masculi.

Foto 9: **Rădașca**

***Croitorul cenușiu* (Morimus funereus)**

Dacă în timpul plimbărilor prin pădure observați exemplarul din imagini, ocrotiți-l.....este o specie supusă protecției și se găsește și în Pădurea Zăval.

Croitorul cenușiu (*Morimus funereus*), numit și croitor de piatră, este o specie de gândac din familia Cerambycidae, o specie silvicolă, consumatoare de lemn aflat într-un grad avansat de descompunere. Adulții sunt întâlniți pe trunchiurile copacilor în perioada mai-iulie.

Câteva din măsurile de protecție și conservare a speciei, pe care și voi trebuie să le respectați, vizează:

- protejarea arborilor bătrâni din pădurile de foioase;
- interzicerea colectării speciei de către colecționarii amatori;
- reducerea tratamentelor cu substanțe chimice toxice în ecosistemele forestiere;
- conservarea și protejarea biotopurilor caracteristice etc.

Foto 10: *Croitorul cenușiu*

ȘTIAI CĂ?

Prezența buturugilor și buștenilor căzuți pe pământ este considerată o sursă de biodiversitate; fără lemnul mort pădurile naturale ar fi foarte fragile fiind afectat echilibrul ecologic, pădurile ar fi slabe în biodiversitate și foarte inadecvate.

TEMĂ DE LUCRU

- Lângă potecă ai observat un bătrân arbore putregăios, ce face parte din "lemnul mort" al pădurii. Apropie-te ușor și, fără a-l atinge, stai nemișcați câteva secunde/minute. Cu siguranță pe acesta vor apărea câteva insecte pe care, cu emoție, compară-le cu cele descrise anterior. Așa că ai mai învățat ceva interesant? Și foarte util, pe deasupra.

DIRECȚIE DE TRASEU

Mergi spre stânga pe potecă până la următoarea stație. Și ultima.

